

Igitabo cya Daniyeli - Umubare wa Mirongo Itatu n'Itatu

“Kashe” y’Imana Gashyizweho Ikimenyetso ku Itegeko rya Ku Cyumweru: Isesengura ry’Ubuhanuzi rya Daniyeli Igice cya 6

Jeff Pippenger
2023-12-28

“Ikimenyetso” cy’Imana gishobora kuboneka, gishyirwaho igihe hatangazwa itegeko ry’icyumweru.

“Nta n’umwe muri twe uzigera ahabwa ikimenyetso cy’Imana igihe imico yacu ikiriho ikizinga cyangwa umugayo n’umwe. Twebwe ni bo bisigayeho gukosora inenge ziri mu mico yacu, kweza urusengero rw’umutima rukavanwamo umwanda wose. Maze imvura y’itumba izabone kutumanukiraho nk’uko imvura y’umuhindo yamanukiye abigishwa ku Muni wa Pentekote....

“Mukora iki, bene Data, muri uwo murimo ukomeye wo kwitegura? Abishyira hamwe n’ab’isi barimo kwakira ishusho y’isi kandi barimo kwitegurira ikimenyetso cya ya nyamaswa. Abatitiringira ubwabo, bicisha bugufi imbere y’Imana kandi bagatunganya ubugingo bwabo binyuze mu kumvira ukuri, abo ni bo barimo kwakira ishusho yo mu ijuru kandi barimo kwitegurira ikimenyetso cy’Imana ku ruhanga rwabo. Itegeko niriramuka risohotse kandi ikirango kimaze gushyirwaho, imico yabo izaguma itunganye kandi itagira inenge iteka ryose.” Testimonies, igitabo cya 5, 214, 216.

Daniyeli ahabwa ikimenyetso gishobora kugaragara igihe ajugunywe mu rwobo rw’intare, bityo icyo gice kikaba gihagarariye itegeko ry’umunsi w’icyumweru.

Nuko abo bagabo bateranira ku mwami, baramubwira bati: Menya, yewe mwami, yuko itegeko ry’Abamedi n’Abaperesi ari iri: ko nta tegeko cyangwa iteka umwami ashiraho bishobora guhindurwa. Nuko umwami ategeka ko bazana Daniyeli, bamujugunya mu rwobo rw’intare. Maze umwami aravuga, abwira Daniyeli ati: Imana yawe ukorera ubudasiba, izagukiza. Hanyuma bazana ibuye, barishyira ku munwa w’urwobo; umwami arirangaho ikimenyetso cye bwite, n’ibimenyetso by’abatware be, kugira ngo umugambi wagiriwe Daniyeli utazahindurwa. Daniyeli 6:15–17.

Iyo nkuru ntirangirira aho, ariko irangirira aho itangirira. Umurongo wo muri Daniyeli igice cya gatandatu ugaragaza ihuriro ry’ubumwe ryayobowe cyane cyane n’abatware ijana na makumyabiri, hamwe n’abakuru babiri bo hasi, ariko ryanarimo abajyanama, abatware b’ingabo n’abagaba. Uwo mubano w’impande eshanu washyizweho kugira ngo ushuke umwami amenyereze Daniyeli akarengane. Iyo nkuru irangira bagiriwe urubanza, kuko bagereranya urubanza rwihariye rubaho ku itegeko ryo ku Cyumweru; urubanza ruterekezwa ku bahagarariye Daniyeli cyangwa umwami, ahubwo ku bashutse umwami.

Nuko umwami ateguka ko bazana ba bagabo bareze Daniyeli, maze babajugunya mu rwobo rw'intare, bo n'abana babo n'abagore babo; intare zibatsinda rwose, zimenagura amagufwa yabo yose bataragera hasi mu rwobo. Daniyeli 6:24.

Mu cyerekezo cy'ubuhanuzi, buri gihe ni itorero rishuka ubutegets, kandi igice cya gatandatu kigaragaza uburiganya bwakozwe ku mwami. Ahabu amaze kwibonera ukwigaragaza gukomeye kw'imbaraga z'Imana ku Musozi wa Karumeli, Eliya yamuyoboye mu mvura amusubiza kwa Yezebeli. Nta mpamvu Ahabu yari afite yo gutekereza ko Yezebeli atari butangarirwe n'ubuhamya bukomeye bw'imbaraga z'Imana, ariko Ahabu yari yarashutswe ku byerekeye urwango rukomeye rwari rwimbitse Yezebeli yari afitiye Eliya. Inkuru ya Eliya mu guhangana na Ahabu na Yezebeli yongeye gusubirwamo mu nkuru ya Yohana Umubatiza (wari Eliya), Herode na Herodiyasi.

Igihe Herode, ku munsu wo kwizihiza ivuka rye, yasezeranyaga Salome (umukobwa wa Herodiya) kumuha kimwe cya kabiri cy'ubwami bwe, ntiyari yiteze ko Herodiya azasaba umutwe wa Yohana. Abami, baba Ahabu, Herode cyangwa Dariyo, bashukwa n'umugore wanduye binyuze mu mbyino z'abahanuzi b'ibinyoma ba Yezebeli, cyangwa mu mbyino z'umukobwa wa Herodiya, cyangwa mu ihuriro ry'ibice bitanu mu nkuru ya Daniyeli. Pilato na we yashutswe n'ubutambyi bwangiritse, bwagereranyaga "itorero" ry'Abayuda, kandi itorero rigereranywa n'umugore.

Uburiganya ni ikimenyetso kiranga ishusho y'ubuhanuzi, kandi Islamu yo mu byago bya gatatu ni cyo kinyoma gikoreshwa kugira ngo mu minsi y'imperuka Umuryango w'Abibumbye uyobye binyuze mu bwoba. Byombi, ari "uburiganya" n'"ikinyoma" gitera ubwo buriganya, byagaragajwe mu Ijambo ry'Imana ry'ubuhanuzi. Uruhare rwa Islamu, hamwe n'ubupapa buhinduka umutwe wa munani mu mitwe irindwi, byamaze kugaragazwa nk'igice cy'ubutumwa bushyizwe ahagaragara mu minsi y'imperuka, ari bwo Ibyahishuwe bya Yesu Kristo. Ni cyo gituma guhishura uburiganya bwa Dariyo muri Daniyeli igice cya gatandatu ari igice cy'ubutumwa bugize ubutumwa bwo Gutaka kwa Saa Sita z'Igicuku. Uburiganya ni cyo kintu gikiza burundu igikomere cyica, bityo bugahagurutse ubupapa nk'ubwami bwa munani kandi bwa nyuma. Mu buriganya bwa Dariyo, abo baperezida babiri b'abahakanyi n'abatware ijana na makumyabiri ni bo bahagarariye urugaga rw'ubugambanyi rw'uburiganya, bahabanye na Daniyeli.

Ijana na makumyabiri ni ikimenyetso cy'abigishwa b'Imana kuri Pentekote.

Muri iyo minsi Petero ahagarara hagati y'abigishwa, aravuga ati: (umubare w'amazina yabo bose hamwe wari nk'ijana na makumyabiri.) Ibyakozwe n'Intumwa 1:15.

Pentekote ishushanya itegeko ryo ku Cyumweru igihe ikimenyetso gishyirwaho, kandi abatware ijana na makumyabiri bayobeje Dariyo ni ikimenyetso cy'ubutambyi bw'ibinyoma mu gihe cy'itegeko ryo ku Cyumweru. Amatsinda abiri y'abayobya umwami agaragazwa na ba perezida babiri b'abahakanyi n'abatware ijana na makumyabiri b'abahakanyi. Abo baperezida babiri babarwa hamwe na Daniyeli, ari we muhanuzi. Ayo matsinda abiri yayobeje Dariyo ahagarariye umutwe w'abahanuzi b'ibinyoma n'umutwe w'abatambyi bononekaye.

Abungeri ni abashumba barimbura kandi bagatatanya intama zo mu rwuri rwanjye! ni ko Uwiteka avuga. Ni cyo gituma Uwiteka Imana ya Isirayeli avuze atya ku bashumba baragira

ubwoko bwanjye ati: Mwatatanyije umukumbi wanjye, murawirukana, kandi ntimwawitayeho; dore nzabahanira ibibi by'ibyo mwakoze, ni ko Uwiteka avuga. Nanjye nzakoranya abasigaye bo mu mukumbi wanjye mbakuye mu bihugu byose aho nabirukaniye, maze mbagarure mu biraro byabo; kandi bazororoka, bagwire. Nzabashyiraho abashumba bazabaragira; kandi ntibazongera kugira ubwoba, ntibazahagarika umutima, kandi nta n'umwe muri bo uzabura, ni ko Uwiteka avuga. Dore, iminsi iraza, ni ko Uwiteka avuga, ubwo nzahagurutsira Dawidi Ishami rikiranuka; kandi Umwami azima ingoma, ahirwe, kandi azasohozza urubanza no gukiranuka mu isi. Mu minsi ye Yuda azakizwa, na Isirayeli azatura amahoro; kandi iri ni ryo zina azitwa: UWITEKA GUKIRANUKA KWACU. Ni cyo gituma, dore, iminsi iraza, ni ko Uwiteka avuga, ubwo batazongera kuvuga bati: Nk'Uwiteka ariho, wazamuye abana ba Isirayeli abakura mu gihugu cya Egipta; ahubwo bati: Nk'Uwiteka ariho, wazamuye kandi akayobora urubyaro rw'inzu ya Isirayeli arukuye mu gihugu cy'amajyaruguru no mu bihugu byose aho nari narubarukaniye; kandi bazatura mu gihugu cyabo. Umutima wanjye umenetse muri jye kubera abahanuzi; amagufwa yanjye yose arahinda; meze nk'umuntu wasinze, nk'umuntu watsinzwe n'umuvinyo, kubera Uwiteka n'amagambo ye yera. Kuko igihugu cyuzuye abasambanyi; kuko kubera imivumo igihugu kiboroga; ahantu heza ho mu butayu harumye, kandi inzira yabo ni mbi, n'imbaraga zabo si izo gukiranuka. Kuko umuhanuzi n'umutambyi bombi ari abanyagasuzuguro; koko no mu nzu yanjye nahabonye ububi bwabo, ni ko Uwiteka avuga. Ni cyo gituma inzira yabo izababera nk'inzira zinyerera mu mwijima: bazasunikwa, bagwe muri zo; kuko nzabazanaho ibyago, ari wo mwaka wo kubahanira, ni ko Uwiteka avuga. Yeremiya 23:1–12.

“umwaka w'igenzurwa” wa Yeremiya ni urubanza rw'abagambanyi bayobeje Dariyo. Urubanza rw'abahanuzi b'ibinyoma n'abatambyi ni ingingo y'Ijambo ry'ubuhanuzi. Kandi nk'uko ubutambyi bwononekaye bwagiye imbere bukayobya abatware b'Abaroma ngo bahagurukire Kristo, ni ko ubugambanyi bwo muri Daniyeli 6 buvuga kuri uko kuri k'ubuhanuzi nyako.

Imirongo y'ubuhanuzi yo mu gice cya gatanu cya Daniyeli, igaragaza urubanza rw'ubutegetsu rushyizwe mu bikorwa ku ihembe rya Repubulika no ku gihugu cya Leta Zunze Ubumwe z'Amerika igihe cy'itegeko ryo ku Cyumweru. Urwo rubanza rushyirwa mu bikorwa na Isilamu y'Akaga ka gatatu, yinjijye rwihishwa mu bwami anyuze ku rukuta rw'amajyepfo rutarinzwe. Umurongo w'itegeko ryo ku Cyumweru wo mu gice cya gatatu cya Daniyeli, ugaragaza ubwoko bw'Imana buzamurwa nk'ikimenyetso ku isi yose muri icyo gihe nyine. Igice cya gatandatu cyo cyibanda ku rubanza rushyizwe mu bikorwa ku bahanuzi b'ibinyoma muri ayo mateka nyine.

Ku byerekeye itegeko ryo ku cyumweru muri Leta Zunze Ubumwe z'Amerika, ihembe ry'Abaporotesitanti b'abagomye ku kwizera rigizwe n'amatsinda abiri: rimwe rishyigikira ku cyumweru nk'umunsi wo kuramya, irindi rikavuga ubusa ko rishyigikiye Isabato nk'umunsi wo kuramya. Ibyo bihuye na byo muri rya hembe ry'Abarepubulikani ni amashyaka y'Abademokarate n'Abarepubulikani. Buri rimwe muri ayo mahembe abiri y'ubugome bwo kuva ku kwizera ryagereranyijwe n'Abasadukayo n'Abafarisayo mu gihe cya Kristo. Ba Perezida babiri b'abagomye ku kwizera n'abatambyi ijana na makumyabiri mu buriganya bwa Dariyo na bo bagereranya ibyiciro bibiri by'ihembe ry'Abaporotesitanti b'abagomye ku kwizera. Nubwo mu by'ukuri bari abanyapolitiki mu gihe inkuru yabereyeho, urwego rw'ubuhanuzi rugaragaza ko ari

ubutegetsu bw'idini bwavuye ku kwizera buyobya leta.

Inkuru, nk'uko yashushanyijwe ku Musozi wa Karumeli, igaragaza ibyiciro bibiri by'abahanuzi b'ibinyoma: abahanuzi ba Bali n'abahanuzi b'igihuru (Ashtaroti). Bafatanyije bagereranya ihuriro ry'itorero na leta, kuko Bali ari ikigirwamana gabo kandi Ashtaroti akaba ikigirwamana gore. Eliya amaherezo yicishije abahanuzi b'ibinyoma bo ku Musozi wa Karumeli, nk'uko ihuriro ry'abagambanyi bo muri Daniyeli igice cya gatandatu ryajugunywe mu rwobo rw'intare.

Maze Eliya arababwira ati: "Mufate abahanuzi ba Bali; ntihagire n'umwe muri bo ucika."
Nuko barabafata; maze Eliya abamanura ku mugezi wa Kisoni, abicirayo. 1 Abami 18:40.

Mu nkuru ya wa musozi wa Karumeli, ihagarariwe na Yohana Umubatiza, imbaraga zishuka ni umukobwa. Izo nkuru zombi zigaragaza abashukanyi nk'ababyina, haba bazengurutse igitambo cyabo ku Musozi wa Karumeli, cyangwa mu birori by'isabukuru ya Herode yari yasinze, aho Salome yakiniye umubyino we wo gushuka. Izo ngeri zombi hamwe zigaragaza ihuriro ry'itorero na leta riba ryararezwe rwose ku itegeko ryo ku Cyumweru, kandi ko amatorero y'ubuhakanyi yo muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika ari abakobwa ba Herodiya, ari we Yezebeli, bombi bahagarariye Gatolika. Isabukuru ya Herode iranga iherezo ry'ubwami bwa gatandatu bw'inyamaswa yo mu isi, ariko icyarimwe ikanaranga ivuka ry'ubwami bwa karindwi bwo mu buhanuzi bwa Bibiliya (Umuryango w'Abibumbye).

Mu isezerano nyir'izina Herode yahaye Salome, yemera kumuha kimwe cya kabiri cy'ubwami bwe, bityo agaragaza ko ubwami bwa karindwi bushushanya ihuriro rigizwe n'igice kimwe cy'itorero n'igice kimwe cy'igihugu. Ubwo bwami butangira igihe umutwe wa Yohana ushyikirijwe Herodiya. Ni yo mpamvu ubwami bwa karindwi bugaragazwa mu Ibyahishuwe igice cya cumi na karindwi ko bukomeza igihe gito gusa. Ku itegeko ryo ku Cyumweru ni ho ubumwe bw'impande eshatu bushyirwaho, kuko aho ni ho ba bami icumi bemera guha ya nyamaswa ubwami bwabo bumara igihe gito, mu gihe cy'"isaha" imwe. Iyo "saha" imwe ni yo "saha" y'ikibazo cy'itegeko ryo ku Cyumweru, gitangirira muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika kikazarangira igihe Mikayeli ahagurutse.

Kandi amahembe icumi wabonye ni yo bami icumi, batarahabwa ubwami; ahubwo bahabwa ubutware nk'abami igihe kimwe n'inyamaswa. Abo bahuje umutima, kandi bazaha inyamaswa imbaraga zabo n'ubushobozi bwabo. Abo bazarwanya Umwana w'Intama, ariko Umwana w'Intama azabanesha, kuko ari Umwami w'abami, kandi ari Nyagasani w'abanyagasani; kandi abari kumwe na we barahamagawe, baratoranyijwe, kandi ni indahemuka. Ibyahishuwe 17:12-14.

Abami icumi, bagereranywa na Herode, bemeranya ku isabukuru y'ubwami bwa karindwi guha igice cy'ubwami bwabo ya nyamaswa mu gihe cy'amakuba y'itegeko ryo ku Cyumweru, kigereranywa n'"isaha imwe." Muri iyo "saha," handikwa ku rukuta rwa Belushazari. Muri iyo "saha," Saduraka, Meshaki na Abedenego bajugunywa mu itanura ry'umuriro kandi bakazamurwa mu gicu nk'uko abahamya babiri bo mu Ibyahishuwe igice cya cumi na kimwe bazamurwa. Ubumwe bw'impande eshatu buhurizwa hamwe n'uburiganya bukorwa na ya nyamaswa yo mu isi, imanura umuriro uvuye mu ijuru imbere y'abantu.

Nuko mbona indi nyamaswa izamuka iva mu isi; kandi yari ifite amahembe abiri asa n'ay'umwana w'intama, ivuga nk'ikiyoka. Kandi ikoresha ubushobozi bwose bwa ya nyamaswa ya mbere imbere yayo, igatuma isi n'abayituye basenga ya nyamaswa ya mbere, iyakomerekejwe uruguma rwica igakira. Kandi ikora ibitangaza bikomeye, ndetse igatuma umuriro umanuka uva mu ijuru ukaza ku isi, abantu babireba. Kandi iyobesha abatuye isi ikoresheje ibyo bitangaza yahawe ubushobozi bwo gukora imbere ya ya nyamaswa; ibwira abatuye isi gukora igishushanyo cya ya nyamaswa yari ifite uruguma rw'inkota, nyamara ikabaho. Ibyahishuwe 13:11–14.

Isi yarashutswe, si cyane n'ibitangaza ubwabyo, ahubwo irashutswe n'“uburyo bw'ibyo bitangaza” yahawe ububasha bwo gukora. Imvugo ngo “uburyo bw'ibyo bitangaza” ni inyongera y'amagambo, ariko ishyiraho ishimikiro rikwiye ku bitangaza, kandi ibyo bikwiriye kwitonderwa cyane. Uburyo ubutumwa bw'ibinyoma (umuriro uva mu ijuru) bushukisha isi ni ingenzi kubumenya, kuko ubu turi mu mateka nyir'izina aho abaturage b'umubumbe w'isi bari guhondobezwa ubwenge banyujijwe mu “muhandanda munini w'ikirenga w'amakuru” ugenzurwa kandi ugakoresha mu nyungu zawo n'abacuruzi b'isi b'abanyagihugu b'isi yose. Iyo ngingo tuzayireka kugeza mu nyandiko zizakurikiraho, ariko icyo turimo gusa kugaragaza ubu ni uko uburiganya bw'abaperezida n'abatware bwakorewe kuri Dariyo, ari ingingo yihariye y'ubuhanuzi, ikubiyemo ibice byinshi bifitanye isano bikwiriye kumenyekana.

Ubumwe bw'inshuro eshatu buhurizwa hamwe n'ubushukanyi bw'imbyino ya Salome ikangura ibyifuzo by'umubiri, yayiniriye imbere y'abategetsu mu munsu mukuru w'isabukuru ya Herode. Ubushukanyi bwahatirijwe Pilato, bwari ubw'impande ebyiri mu miterere yabwo, ari bwo kuregwa ko Kristo yateraga kandi agashishikariza ubugome bwo kwigomeka ku butegetsu bwa leta, kandi nanone ko yatukaga ububasha bw'idini. Muri ayo mateka, abanzi batatu bahuriye hamwe. Ububasha bw'Abaroma (leta), Baraba, Kristo w'ikinyoma (umuhanuzi w'ikinyoma), n'itorero ry'Abayahudi ryahakanye ukwizera (inyamaswa). Itorero ryahakanye ukwizera ryashutse ubutegetsu bw'Abaroma (leta), rikoresheje ikinyoma cy'impande ebyiri cyo kwigomeka no gutuka Imana.

Igihe Dariyo amaherezo akanguwe akamenya impamvu y'abamushutse, ahatirwa kujugunya Daniyeli mu rwobo rw'intare. Daniyeli yishe itegeko ry'igihugu kubera kumvira kwe itegeko ry'Imana. Ikinyoma cyashyizwe imbere ya Dariyo cyagezweho binyuze mu gushyigikira ubwibone bwa Dariyo, bityo bikamubaza kumenya impamvu y'abamushutse. Ikibeshyo n'ubushukanyi biri mu nkuru ya Daniyeli n'urwobo rw'intare, bigaragaza kumvira Imana nk'ugutuka Imana no kwigomeka ku butegetsu, ari byo byari na byo bishukisho by'impande ebyiri by'umusaraba; kandi ikimenyetso cy'umusaraba gihura n'ikimenyetso cy'itegeko ryo ku Cyumweru.

Igihano cy'ububasha bw'idini bushuka ni ingingo y'ubuhanuzi bwa Bibiliya, nk'uko n'ukuri kw'uko ububasha bw'idini bushuka ububasha bwa leta ari ko.

“Abantu babona yuko bariganyijwe. Bararegana ubwabo ko bayobowe ku kurimbuka; ariko bose bahuriza hamwe gusuka urubanza rwabo rurushijeho kuba rukarishye ku bakozi b'idini. Abashumba batizerwa bahanuriye abantu ibyoroheje; bayoboye abumvaga amagambo yabo gutesha agaciro amategeko y'Imana no gutoteza abashaka kuyakomeza ari ayera. Noneho, mu

kwiheba kwabo, abo bigisha bemera imbere y'isi yose umurimo wabo wo kuyobya. Imbaga nyamwinshi yuzuye umujinya. Barataka bati: 'Turarimbutse!' kandi bati: 'Ni mwe muteye kurimbuka kwacu;' maze bahindukirira abo bashumba b'ibinyoma. Abo nyine bahoze babashimira cyane kurusha abandi ni bo bazabavuma imivumo iteye ubwoba kurusha iyindi. Ayo maboko nyine yigeze kubambika amakamba y'icyubahiro ni yo azazamurwa ngo abarimbure. Inkota zagombaga kwica ubwoko bw'Imana ubu ni zo zikoreshwa mu kurimbura abanzi babo. Ahantu hose hari imirwano no kumena amaraso." The Great Controversy, 655.

Abayobozi b'idini bahindukirwaho igihe igihe cy'igeragezwa kirangiye, kuko abo bayoboze bamenya ko bari barayobejwe n'ikinyoma cyakwirakwijwe n'abayobozi b'idini. Abaperezida n'abatware, hamwe n'imiryango yabo, bose bahuye n'urubanza rumwe rwo guhorerwa ku bw'ikinyoma bakwirakwijwe. Igihe Eliya yicaga abahanuzi b'ibinyoma ku musozi wa Karumeli, uko guhorerwa ni ko kugaragazwa muri "wa mutingito ukomeye" wo mu Ibyahishuwe igice cya cumi na kimwe, aho "ibihumbi birindwi" bihirikwa.

Muri iryo saha haza umutingito ukomeye, maze kimwe cya cumi cy'umurwa kiragwa, kandi muri uwo mutingito hafamwo abantu ibihumbi birindwi; abasigaye bagira ubwoba, maze bahimbaza Imana yo mu ijuru. Ibyahishuwe 11:13.

Mu isohozwa ry'umutingito ukomeye wo mu Mpinduramatwara y'Abafaransa, ba bihumbi birindwi bishwe bagereranyaga ubwami bw'u Bufaransa. Mu "isaha" y'uwo mutingito ukomeye, ari wo tegeko ryo ku Cyumweru, ba bihumbi birindwi bishwe bagereranya Abadiventisiti b'Umunsi wa Karindwi bunamira Roma, kuko abumva gusa inshingano yo kuryozwa Isabato y'Umunsi wa Karindwi ari bo bahabwa ikimenyetso cy'inyamaswa igihe tegeko ryo ku Cyumweru rigeze.

"Guhindura Isabato ni cyo kimenyetso cyangwa ikirango cy'ubutware bw'Itorerero ry'i Roma. Abumva neza ibyo itegeko rya kane risaba, hanyuma bagahitamo kuziririza Isabato y'ikinyoma mu cyimbo cy'iy'ukuri, baba batyo bahaye icyubahiro ubwo butware ari bwo bwonyine bwategetse ibyo. Ikimenyetso cya ya nyamaswa ni Isabato ya papa, iyo isi yemeye mu cyimbo cy'umunsi Imana yishyiriyeho.

"Ariko igihe cyo guhabwa ikimenyetso cy'inyamaswa, nk'uko cyagenwe mu buhanuzi, ntikiragera. Igihe cy'igeragezwa ntikiraza. Hari Abakristo b'ukuri mu matorero yose, harimo n'umuryango wa Kiliziya Gatolika y'Abaroma. Nta n'umwe ucirwaho iteka atarabona umucyo kandi ngo abone ko afite inshingano yo kubahiriza itegeko rya kane. Ariko igihe itegeko rizatangazwa rishyiraho isabato y'ibihimbano ku gahato, kandi igihe ijwi riranga ry'umumarayika wa gatatu rizaburira abantu kwirinda kuramya ya nyamaswa n'igishushanyo cyayo, umurongo uzashyirwa ahagaragara neza hagati y'ikinyoma n'ukuri. icyo gihe, abazaba bagikomeza kwica amategeko bazahabwa ikimenyetso cy'inyamaswa mu ruhanga rwabo cyangwa mu biganza byabo.

"Turimo kwegera vuba cyane iki gihe. Ubwo amatorero y'Abaporotesitanti azishyira hamwe n'ubutegetsu bw'isi kugira ngo ashigikire idini ry'ikinyoma, iryo ba sekuruza babo bihanganiye akarengane gakabije cyane barirwanya, ni bwo Isabato ya gipapa izahatirizwa n'ububasha bwahujwe bw'itorero na leta. Hazabaho ubuhakanyi bw'ishyamba, kandi

buzarangirira gusa mu irimbuka ry’ishyanga.” Bible Training School, 2 Gashyantare, 1913.

“Abarwanyi ibihumbi birindwi” batsindwa muri rya “saha” ry’umutingito ukomeye, ari ryo tegeko ryo ku cyumweru, na bo kandi bagereranywa n’“abantu ibihumbi birindwi” banze gupfukamira Yezebeli mu gihe cya Eliya.

Ariko nisigarije abantu ibihumbi birindwi muri Isirayeli, amavi yose atapfukamiye Bāli, n’akanwa kose katamusomye. 1 Abami 19:18.

Aho ijambo rya mbere rivuga ku bihumbi birindwi rigaragaza itsinda ry’indahemuka ryanze gupfukamira Yezebeli, naho irya nyuma rigahagararira abasigaye bazapfukamira Yezebeli. Igihe ubupapa buzatsinda igihugu cy’ikuzo (inyamaswa yo ku isi yo mu Ibyahishuwe 13), mu gihe cy’itegeko ryo ku cyumweru, icyiciro kimwe “kizahirikwa,” ikindi cyiciro na cyo kibone uko gicika ukuboko kw’ubutware bwa Babuloni, kuko ubwo ni bwo ubutumwa bwo kuva muri Babuloni buzatangira.

Azinjira no mu gihugu cy’ikuzo na cyo, kandi ibihugu byinshi bizahirikwa; ariko aba ni bo bazarokoka bavuye mu kuboko kwe: Edomu, na Mowabu, n’abatware bakuru b’abana ba Amoni. Daniyeli 11:41.

Ijambo “ibihugu” ni ijambo ryongereweho, kuko ibihugu byinshi bitari “gutsindwa” ku itegeko ryo ku Cyumweru, ahubwo Abadiventisiti b’Umunsi wa Karindwi benshi ku giti cyabo ni bo batsindwa, kuko muri uwo mwanya ari bo bonyine babarwaho umutwari wo kubazwa ku mucyo w’umumarayika wa gatatu. Abo ni bo “benshi,” kuko ari bo bari barahamagariwe kuba mu bari kuzahabwa ikimenyetso cy’Imana, ariko banga uko guhamagarwa.

Aramubwira ati: Mugenzi, winjiye ute hano udafite umwambaro w’ubukwe? Araceceka. Maze umwami abwira abagaragu ati: Mumuboheshe amaboko n’amaguru, mumuvaneho, mumujugunye mu mwijima w’inyuma; ni ho hazaba kurira no guhekenya amenyo. Kuko abatumiwe ari benshi, ariko abatoranjwe ni bake. Matayo 22:12–14.

Ubushukanyi bw’abatware n’abaperezida buvugwa muri Daniyeli igice cya gatandatu ni ukumenya igihano cy’ubutegetsi bw’idini buyobya ubutegetsi bwa leta.

Umwami ategeka ko bazana ba bagabo bareze Daniyeli ibinyoma, maze babajugunya mu rwobo rw’intare, bo n’abana babo n’abagore babo; intare zibaneshya zose, kandi zimenagura amagufwa yabo yose bataragera hasi mu rwobo. Daniyeli 6:24.

Tuzakomeza igitabo cya Daniyeli mu ngingo ikurikira.

Kandi ni iki kindi navuga? Kuko igihe cyambanira gutohoza ibyerekeye Gidiyoni, na Baraki, na Samusoni, na Yefuta; ndetse na Dawidi, na Samweli, n’abahanuzi: bo binyuze mu kwizera batsinze ubwami, bakora ibyo gukiranuka, bahabwa amasezerano, bahagarika iminwa y’intare. Abaheburayo 11:32, 33.